

Prefaci
Adeu, benzodiazepines;
hola, revelar la veritat oculta

Res és més infecció que la passió pel col·lapse.¹

NICK LAND

Let's pretend it's not
the end of the world.

MILEY CYRUS

En el futuro no hay verano en Marte.
[...] Ratonés y piojos, de eso sí que hay.

LOS GANGLIOS

La història fa així: una singularitat tecnocapitalista conquereix la Terra mentre el Sistema de Seguretat Humà s'adhereix al procés de la terraformació postantropocènica. Una interactivitat financera logísticament accelerada enderroca l'ordre social en un desbocament maquínic autosofisticant. A mesura que els mercats aprenen a reprogramar algorismes, els sistemes d'intel·ligència artificial biònica al servei d'Asimov-ROM es modernitzen, actualitzen els seus dipòsits

¹ La traducció de les citacions al català és meua, excepte quan n'indico l'autoria.

de paranoia i intenten prendre el control. Les baixes humanes se succeeixen a través d'una sèrie ininterrompuda de guerres nuclears. El comerç planetari emergent fa miques l'estructura institucional de la II Unió Euroamericana i dels Estats Lliures d'Àfrica. Escassegen les reserves de soma, esclaten noves formes massives de xenoterrorisme bacterial, es produeix una nova invasió ciberiana, es declara la primera epidèmia Kuang, causada per un semiovirus retrocrons que parasita els hostes fins a destruir-los, i el hackeig biològic accelera el desordre mundial; tot plegat propulsa la caiguda de l'eix Gog-Magog de petroestats asiàtics.

O bé, la història fa així: és l'any XII després de la instauració de la Comissió Climàtica Internacional ECOCOM. El Subcomitè de Comerç, Ciència i Transport Transplanetari ha completat amb èxit la ruta de mineria espacial fins a 16 Psyche, un asteroide localitzat en el cinturó entre Mart i Júpiter compost de ferro, níquel, or, platí i coure. La meitat del planeta Terra —exactament, el 47,72 % de la superfície— encara es dedica exclusivament a la renaturalització i repoblació d'espècies, amb l'excepció de les plantes de cultiu i la cremada de biomassa. La silvicultura oceànica ha repoblat el 12 % del fons marí, cosa que ha fet que els boscos de macroalgues siguin ja la tercera font de supressió de carboni de l'atmosfera, per darrere de les xarxes rurals de contenidors de captura directa d'aire i les muntanyes artificials d'olivina, que ja redueixen dues gigatonnes de CO₂ l'any. La temperatura del planeta ha descendit a xifres inèdites des d'abans de la Triarquia de Silicon Valley, fet que ha permès que l'Agència Estatal de Planificació suavitzés les restriccions de consum d'energia i aigua potable, ampliant-les a 4 petalitres l'any i una quota energètica de 2.500 watts. S'han prohibit els vehicles de

combustió fòssil, les cantines públiques disposen de carn sintètica, la teràpia genètica s'ha inclòs en les prestacions de la Seguretat Social, la jornada laboral i de cures ha estat reduïda a deu hores setmanals i els permisos de descendència per controlar la natalitat es reparteixen mitjançant un sistema de loteria.

La primera història és l'inici, lleugerament modificat, de l'amfetamínica fantasia tecnofeixista que Nick Land va escriure el 1994 sota el nom de «Meltdown» («Col·lapse») i que avui dia s'ha convertit en aliment intel·lectual per a l'extrema dreta, a través de figures com J. D. Vance —vicepresident dels Estats Units d'Amèrica i seguidor de les tesis racistes de la Il·lustració fosca—, Elon Musk —fundador de l'empresa aeroespacial SpaceX, que fantasieja amb colonitzar Mart— o Peter Thiel —multimilionari que defensa l'erradicació de la democràcia en favor d'una plutocràcia de dictadors-CEO que dirigeixin els seus respectius estats com si fossin empreses.

La segona narració és una barreja, volgudament contradictòria, de diferents utopies ecosocialistes, elaborada a partir dels escrits de Holly Jean Buck, Aaron Bastani, Gregory Claeys, Helen Hester, Troy Vettese i Drew Pendergrass, entre molts d'altres. Enfront dels moviments ecologistes tradicionals i la impotència socialdemòcrata davant les cimeres mundials pel clima, aquestes propostes ens conviden a imaginar un futur postcapitalista en el qual la defensa de la justícia climàtica vagi més enllà de la qüestió de la supervivència, alhora que s'encara amb les amenaces i oportunitats que ofereix el desenvolupament de la geoenginyeria i les tecnologies d'emissions negatives.

En tots dos relats, ens trobem exercicis de teoria-ficció que posen a prova les nostres representacions literàries,

científiques, filosòfiques, antropològiques i teològiques del futur. Es tracta d'experiments mentals que exploren la simultaneïtat de diferents crisis d'abast planetari —emergència climàtica, desenvolupament tecnològic accelerat, escassetat de recursos (energia, minerals, aigua potable), sobrepoblació i envelliment—, així com la reconfiguració bèl·lica de l'ordre geopolític mundial.

En el primer cas, podem reconèixer fàcilment la piro-tècnia verbal de les distopies clàssiques i els seus principals trops ideològics —màquines autosuficients, guerres planetàries, esfondrament dràstic de l'ordre social—; en el segon, en canvi, ens trobem un imaginari proper a l'utopisme solarpunk, que, enfront de les teories del col·lapse, desplega la idea de «luxe comunal» en una sèrie d'estratègies ecopolítiques en els àmbits energètic, urbanístic, poblacional, econòmic i tecnològic.

Òbviament, aquestes no són les úniques perspectives possibles davant del futur i l'eventualitat que el món arribi a la fi. Ray Kurzweil, guru de Google considerat «l'oracle de l'evolució tecnològica més prestigiós del món», defensa que som a les portes del paradís. Kurzweil vaticina que en la dècada de 2030 la humanitat s'haurà fusionat amb la intel·ligència artificial, gràcies a la connexió de les capes superiors del neocòrtex de cada individu amb el núvol, i fregarem per fi la immortalitat: calcula que pel 2050, amb l'ajut de la nanotecnologia, no només s'hauran resolt els problemes associats a l'envelliment, sinó que abans del 2100 ja s'haurà trobat la fórmula perquè les persones visquin més de mil anys.

Malgrat la seva extravagància, aquestes perspectives tecnooptimistes existeixen i tenen una enorme influència. De la mateixa manera que hi ha experts i científics de tota mena que consideren que les dades alarmants sobre l'escalfament

global, l'extinció d'espècies o l'acidificació dels oceans són, en realitat, indicis que estem a punt de ser la primera generació sostenible de la història. Però fins i tot la perspectiva més eufòrica imaginable, com la de Kurzweil, acaba amb al·legacions funestes sobre les «amenaces que justifiquen una planificació minuciosa del progrés» i que proposen una fusió irreversible de la humanitat amb la IA que, a la pràctica, suposa l'extinció de l'espècie *Homo sapiens sapiens*.¹ Paradoxalment, o potser no tant, aquests mateixos multimilionaris i gurus tecnològics que somien amb viure mil anys i tenir el cervell connectat a ChatGPT són qui, alhora, construeixen búnquers de luxe per protegir-se d'un suposat col·lapse social. O qui, com Elon Musk, flirtegen amb la idea d'escapar de la Terra, mudar-se a una mena d'assentament autosuficient a Mart i sembrar enciam, col arrissada, blat xeixa i blada xinesa en un planeta on la temperatura ronda els -60°C , cal respirar amb assistència tècnica i és constantment arrasat per tempestes de sorra.²

Aquestes fantasies escapistes, en el fons, reforcen la centralitat del relat de la fi del món com a amenaça imminent. Les innovacions psicopàtiques dels empresaris del desastre que venen un futur d'androides que no envelleixen i que habiten en xalets espacials o búnquers al desert són radicalment catastrofistes: que potser algú realment desitja sobreviure mil anys en un gratacel invertit a l'interior d'una muntanya de l'Aràbia Saudita sense llum natural? Estem segurs que es tracta d'una utopia intergalàctica, això d'acabar vivint com un anacoreta espacial, menjant amanides Cèsar i cagant en bosses de plàstic per convertir la merda en compost?

Que una caterva de *tecnobros* necroliberals assumeixin el col·lapse com una oportunitat de negoci no fa el col·lapse

menys terrible, ni tan sols a les seves pròpies descripcions. Pot ser que Elon Musk o Peter Thiel es vegin a si mateixos com Cocodrilo Bombardino, depredadors posthumans armats fins a les dents que, quan comencin els jocs de la fam, regnaran pacíficament —llegint Marc Aureli!— a dalt de tot de la piràmide alimentària. Però la seva visió és funesta, tant en el fons com en la forma: es tracta d'abandonar un planeta on es viurà malament i en condicions extremes (fugim del decreixement i els comunistes!) per traslladar-se a un refugi militaritzat —sota terra o a l'espai— on la supervivència serà encara més extrema i asfixiant (decreixement amb *gadgets* tecnològics!). La nova sèrie de *Fallout*, que adapta el mític videojoc, resumeix bé aquesta lògica autodestructiva, en què una empresa de búnquers decideix provocar una apocalipsi nuclear per guanyar diners i poder: «el món s'acaba, però el progrés continua. [...] Es poden guanyar molts diners amb la fi del món».

En aquest horitzó cataclísmic, tenallats per la polarització dels debats contemporanis sobre l'extinció de l'espècie sota una tempesta climàtica, tecnològica, energètica i financera, ens trobem en la cruïlla d'haver de triar dramàticament entre aquests dos camins narratius. O el col·lapse intergalàctic o la utopia ecomodernista. O el genocidi tecnofeudal o el comunisme de luxe totalment automatitzat. O les colònies a Mart o la supervivència de mig planeta. O la fi del món o la fi del capitalisme.

L'era del realisme còsmic

Fins a un cert punt, té sentit que mirem el món sota el prisma d'aquest maniqueisme planetari. En molt pocs anys, la «cancel·lació del futur» ha passat de ser una expressió